ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИМИ СУБ'ЄКТАМИ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ В СФЕРІ НАУКИ

МОСЬОНДЗ Сергій Олександрович - доктор юридичних наук, професор, проректор з навчально-методичної, наукової роботи та якості освіти, ПВНЗ «Університет сучасних знань»

https://orcid.org/0000-0003-4417-1074

УДК 351.851:001.8(477)

DOI: https://doi.org/10.32782/NP.2024.3.43

У статті розглянуто проблеми реалізації контрольно-наглядової діяльності у сфері науки в Україні. Визначено сутність державного контролю як управлінської функції та форми владного впливу. Проаналізовано законодавчі засади здійснення контрольно-наглядових заходів, зокрема положення Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» та інших нормативно-правових актів. Виявлено основні недоліки системи забезпечення контролю в науковій сфері, що зумовлюють низький рівень ефективності управління. Зокрема, акцентовано увагу на фрагментарності законодавчих положень, відсутності чіткого визначення об'єктів та форм реалізації контрольно-наглядової діяльності. Окреслено проблеми, пов'язані з недостатнім акцентом на ефективне використання державних ресурсів у цій сфері. Визначено, що сучасна система управління наукою часто орієнтована на стимулюючі заходи, тоді як контрольно-наглядові механізми залишаються недостатньо опрацьованими. Зазначено, що належний рівень контролю здатен забезпечити аналітичну базу для прийняття управлінських рішень, спрямованих на інтенсифікацію розвитку науки. У статті запропоновано напрями вдосконалення контрольно-наглядової діяльності, включно з деталізацією об'єктів, способів та форм державного впливу. Розкрито значення координації діяльності органів державної влади в межах єдиної системи управління науковою сферою. Наголошено на необхідності створення прозорих механізмів моніторингу та контролю за використанням ресурсів у сфері науково-технічної діяльності. Перспективи подальших досліджень пов'язані з формуванням доктринальних підходів до вирішення проблеми.

Ключові слова: сфера науки, наукова та науково-технічна діяльність, контрольно-наглядова діяльність, державний контроль, контроль в сфері науки.

Актуальність теми

В демократичних країнах будь-яка сфера суспільних відноси потребує регулювання з боку держави. Це об'єктивується наявністю зв'язків громадянства, в яких суспільство приймає на себе обов'язки дотримуватись встановленого в державі правового режиму, а остання, в свою чергу, створює належні передумови для всебічного вільного розвитку особистості. Такий дуалізм відносин накладає суттєвий обсяг правосуб'єктності а кожного громадянина та члена суспільства, на громадянське суспільство в цілому та головне – на кожну державну інституцію. Держава через свої інституції провадить політику у відповідній сфері суспільних відноси, а отже саме від конкретної інституції належить якість та повнота відповідного напрямку державної політики. Наукова та науково-технічна сфери в даному випадку уявляються одним із найбільш складних сегментів відносин, оскільки безпосередньо пов'язані із реалізацією особистісного потенціалу кожної людини, розкриття та використання її людського капіталу, але часто у таких формах та способах, які заздалегідь важко спрогнозувати, а відтак – важко створити найбільш дієві механізми публічного управління у вказаній сфері. Це означає, що сам процес управління в сфері науки є

для держави важким та потребує пильної уваги наукового середовища з метою опрацювання найбільш ефективних заходів та інструментів впливу на сферу науки. Це твердження є справедливим для всіх без виключення елементів управлінської функції, але найбільшої актуальності набуває щодо контрольно-наглядової функції, особливо в умовах обмеженості державних ресурсів на забезпечення розвитку науково-технічної сфер держави.

Ступінь наукової розробки теми

Проблематика реалізації державного контролю в сфері науки на сьогодні залишається однією із найменш висвітленою у науковому середовищі. Разом з тим звертають на себе увагу кремі роботи таких вчених як Бутинець Ф.Ф., Виговська Н.Г., Вихор М.В., Гонак І. В., Гринчук Ю. С., Єдинак Т.С., Кочин В.В., Павлик І.В., Павлович Т. В., Павлишен О. В., Терещенко М.М., Цепенда В.М., Шемігон О. І.

Та не дивлячись на їх наявність, їх характер переважно фрагментарний та зачіпає окремі елементи й аспекти реалізації певних інструментів контрольно-наглядової діяльності держави.

Мета статті

Метою даної статті є акцентування уваги на найбільш проблемних аспектів реалізації контрольно-наглядової функції держави в сфері науки та пошуки шляхів їх подолання.

Виклад матеріалу

Сучасний стан розвитку державного управління в сфері науки в Україні характеризується головним чином відсутністю самостійної спеціалізованої державної інституції. Так Міністерство освіти і науки України (далі – МОН) концентрує в собі реалізацію державної політики в освітній та науковій сферах, однак воно не єдине реалізує владні функції в сфері науки. З точки зору раціональності використання державних ресурсів такий підхід дійсно може бути виправданим, але в контексті поєднання двох об'єктів управління в одому органі державної влади створює проблему пріоритетності однієї перед іншої. А сьогодні така пріоритетність видається за освітньою сферою при тому що наукова сфера частіше за все фінансується за залишковим принципом, що не може відповідати потребам науково-технічного розвитку держави.

Системний аналіз положень Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII демонструє, що фактичну реалізацію державної політики в сфері науки здійснює ціла низка державних інституцій та органів, зокрема: Верховна Рада України (ст. 39); Президент України (ст. 40); Кабінет Міністрів України (ст. 41); центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, яким власне і є МОН (ст. 42); інші центральні органи виконавчої влади у сфері наукової і науково-технічної діяльності (ст. 43); Верховна Рада Автономної Республіки Крим, місцеві ради, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві органи виконавчої влади у сфері наукової і науково-технічної діяльності (ст. 44); Національний фонд досліджень України (ст. 49) [9].

При цьому, звертаючи увагу на обсяг повноважень вказаних вище органів та інституцій, слід зауважити на тому, що як така функція контролю чи контрольні заходи згадуються лише щодо «контролює діяльності наукових установ, що належать до сфери їх управління», що відноситься до компетенції інших центральних органів виконавчої влади у сфері наукової і науково-технічної діяльності та міститься в ст. 43 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Це створює хибне враження щодо наявності у владних суб'єктів обов'язку лише «створювати умови» та «забезпечувати» розвиток та функціонування наукової і науково-технічної сфери. Фактично категорія «контроль» не охоплюється обсягом правосуб'єктності таких форм як «забезпечення діяльності», «створення умов» або інших форм, визначених в Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» як повноваження державних інституцій.

Аналізуючи теоретико-методологічний зріз контрольно-наглядової функції держави слід звернутись до праць, зокрема В.М.

Цепенди, який зазначає, що контроль – це специфічна діяльність наділених відповідними правами суб'єктів владних повноважень та їх посадових осіб, спрямована на «постійне і цілеспрямоване спостереження за підконтрольними учасниками адміністративних правовідносин, які зобов'язані виконувати управлінські рішення» [14, с. 135-136]. Тобто контроль це лише один з самостійних видів державної діяльності і є одним з численних проявів державної влади. Це засіб примусового впливу з боку суб'єкта управління на об'єкт, а тому не може охоплюватись поняттям таких категорій як: «здійснює», «забезпечує», «сприяє». Наведені категорії у порівнянні із «контролем» мають диспозитивний зміст та спрямовані на забезпечення функціонування накової сфери, а не імперативного управління нею.

В свою чергу І.В. Павлик зазначає, що контроль з боку органів державної влади реалізується з метою перевірки стану розвитку об'єкту управління, його відповідності встановленим цілям, що визначається шляхом оцінки заздалегідь розроблених критеріїв, досяжності результатів [6]. При чому дослідник об'єктивує необхідність розрізняти категорії «державний контроль» і «державний нагляд» за термінальним критерієм. Це означає, що контроль здійснюється на конкретно визначений час за відповідний термінальний проміжок розвитку об'єкту управління, а нагляді – на постійній основі. Обидві категорії передбачають фактичне втручання і діяльність відповідного об'єкту управління суб'єктом владних повноважень, що детермінує імперативний характер та зміст контрольно-наглядової діяльності.

Натомість Т.С. Єдинак та О. В. Павлишен визначають державний контроль як самостійно чи зовнішньо ініційовану діяльність уповноважених на те суб'єктів, яка спрямована на встановлення фактичних даних щодо об'єктів цього контролю для визначення обсягу застосування адекватних отриманому результатові заходів реагування на подальший розвиток об'єкту що контролюється [4, с. 14-15]. Слід звернути увагу на зайвість такої ознак як «ініціативність», оскільки все ж таки державний контроль є елементом владного впливу та правосуб'єктності відповідних органів державної влади, а отже останні позбавлені можливості вибору щодо застосування його чи ні, оскільки він є імперативною формою функціонування владних інституцій. Державний контроль є невід'ємним елементом управлінського процесу та є невідворотнім по відношенню до функціонування об'єктів управління та діяльності організацій, підприємств, установ, що належать до сфери відання й управління суб'єкту владних повноважень.

Хоча, наприклад, Ю. С. Гринчук, О. І. Шемігон та М. В. Вихор державний контроль розглядають не лише як функцію державного управління, а і в якості окремого виду управлінської діяльності завдяки якій реалізується механізм оцінки прийнятих управлінських рішень [3]. Але такий підхід означав би, що державний контроль виступає і як засіб оцінки стану розвитку об'єкту управління, і як оцінки прийнятих суб'єктом управління, тобто органом владних повноважень, управлінських рішень. З одного боку таке тлумачення допустиме, оскільки розкриває дуалістичний характер спрямування контролю: на об'єкт та на суб'єкт. З іншого ж, в контексті контролю, як функції держави, розуміння контролю повинно охоплюватись ознаками управлінського впливу, а тому він завжди має екстернальний, тобто зовнішній вектор спрямування.

В цьому контексті слушною є позиція Терещенка М.М., який визначає державний контроль як форму реалізації державного управління, що забезпечує перевірку виконання законів та інших нормативних актів з метою недопущення відхилень від встановлених законодавством норма та правил; особливу функцію держави, яка виражається в діяльності її органів і спрямована на отримання та аналіз інформації про порушення і відхилення від нормативних і індивідуальних приписів [13, с. 120-121]. Що стосується контролю як форми діяльності, тут слід цілком погодитись. Натомість, дослідником вказується на контроль і як на спосіб виявлення «порушень і відхилень від приписів», що викликає хибне уявлення щодо обмеженості управлінської можливості контрольно-

наглядової функції саме органів державного управління. Такий підхід стосується переважно правоохоронної сфери, а щодо сфер науки, то виявлення порушень доцільно сприймати в контексті контролю за законністю використання державних ресурсів на розвиток наукової та науково-технічної діяльності.

Т. В. Павлович взагалі поняття «контрольно-наглядової функції держави» виводить з категорії «державного контролю». Останній являє собою діяльність владного суб'єкта шляхом спостереження та перевірки суспільної системи й усіх її елементів відповідно до визначених напрямків, та у попередженні ризиків, що перешкоджають такому розвитку [7, с. 88-89]. Така характеристика контрольно-наглядової діяльності з боку держави розкриває важливий її компонент, що полягає в необхідності забезпечення чіткого функціонування державного механізму,а отже у забезпеченні правопорядку та захисті публічних інтересів, в тому числі в контексті раціонального використання суспільних ресурсів, які формуються державою та спрямовуються на розвиток всіх без виключення сфер суспільного буття, в тому числі і сфери науки.

Тут слід зауважити, що на наше переконання, одна з ключових особливостей державного контролю полягає в тому, що завдяки йому та результатам отриманим внаслідок його здійснення суб'єкт управління здобуває інформацію щодо існуючих або потенційних ризиках розвитку, як об'єкту управління, так і всієї системи чи сфери державного регулювання. Відповідно контролюючий орган повинен вжити заходів реагування, що втілюється в його владноуправлінській діяльності через прийняття відповідних рішень, переважно імперативного характеру. Тобто державний контроль є способом попередження негативних наслідків впливу факторів зовнішнього середовища на об'єкт управління, і від якості прийнятих за його результатом управлінських рішень залежить і подальший стан розвитку відповідної сфери суспільних відносин, в нашому випадку – сфери науки.

Державний контроль – це діяльність державних органів щодо запобігання, виявлення та припинення дій, що суперечать встановленим державною нормам і правилам, а тому він покликаний вирішувати завдання системи управління через забезпечення відповідності процесу й результатів розвитку відповідного об'єкту чи сфери суспільних відносин цілям державного управління, в тому числі шляхом протидії небажаним факторам, виявлення, попередження та припинення їх дії [1, с. 9-10]. Як вказує І. В. Гонак ефективний державний контроль спроможний забезпечити зростання національної економіки та добробуту громадян, підняти рівень національної безпеки та інвестиційної привабливості, сприяти зростанню соціально-економічного й суспільно-політичного потенціалу та створити для країни інші економічні, політичні, інформаційні та соціальні переваги [2, с. 56-57]. Особливої актуальності дана точка зору набуває в контек-4сті розвитку саме сфер науки, яка є одним із засобів отримання державою глобальних переваг та підсилення свого престижу й економічної спроможності.

Саме тому В.В. Кочин зазначає, що державний контроль є засобом державного регулювання та передумовою загального рівня ефективності функціонування системи владних суб'єктів [5, с. 115]. Отже державний контроль є імперативною формо реалізації суб'єктом владних повноважень обсягу його правосуб'єктності та спрямований на забезпечення досягнення цілей розвитку відповідного підпорядкованого суб'єкту або окремої сфери, що віднесена до обсягу відповідальності відповідного державного органу.

В свою чергу контрольно-наглядова діяльність держави в сфері науки повинна визначатись як систематична діяльність спрямована на реалізацію владних приписів об'єктом управління з урахуванням оцінки з боку суб'єкту управління реального стану його розвитку та тих недоліків, які заважають досягнути заздалегідь визначених цілей, які у сукупності об'єктивують високий рівень розвитку наукової сфери і досягнення цілей науково-технічної діяльності, що в свою чергу розкривається через отримання відповідних результатів наукових пошуків у формі відкриттів, корисних моделей,

об'єктів інтелектуальної власності тощо. Тобто мова йде про потенційну можливість отримання державою нового інноваційного продукту, який впливатиме на її подальший рівень соціально-економічного розвитку та досягнення високого суспільного добробуту.

Тобто державний контроль виступає засобом державного регулювання, а також зовнішнім виразом функціонування владних суб'єктів через здійснення ними практичних заходів та дій. Державний контроль уявляється тим механізмом, який здатен надати необхідно імпульсу розвитку наукової сфери, але виключно за умови його [контролю] ефективного та всебічного здійснення, результатом якого є релевантні дані про реальний стан та проблеми розвитку наукової сфери в цілому, або конкретного об'єкту управління зокрема.

Таким чином, ми приходимо до проміжного висновку про те, що контроль в сфері науки здійснюється владними суб'єктами, на які покладено реалізацію державної політики в цій сфері. Такі суб'єкти виступають в якості єдиного цілого з точки зору владного впливу, але є автономними та унітарними з точки зору конкретизації предметної сфери їх контрольно-наглядової діяльності. Мова йде про те, що держана політика в сфері науки є багатоаспектною та має широкий спектр напрямків, за кожен із яких відповідає конкретний суб'єкт владних повноважень, не дивлячись на те, що центральним органом, який здійснює загальний контроль, координацію та реалізацію такої політики є МОН.

Але якщо піддати критичному аналізу положення Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», то можна зробити два важливих висновки про наявні недоліки законодавчого забезпечення контрольно-наглядової діяльності держави в сфері науки:

По-перше, як нами встановлено на підставі аналізу теоретико-методологічних засад реалізації котельної функції держави, вона є саме функцією складовою загально управлінського процесу. Натомість саме контрольна діяльність в аналізованому законі напряму згадується в якості кола повноважень не щодо МОН, а щодо інших суб'єктів владних повноважень виконавчої гілки влади. Натомість щодо МОН законодавець застосовує конструкцію «здійснюють управління у сфері наукової та науково-технічної діяльності відповідних галузей» (ст. 42) [9]. Такий же зміст закладається в управлінську діяльність МОН і Законами України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [10] та «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» [11]. Однак таке узагальнення жодним чином не сприяє ефективності реалізації саме контрольно-наглядових заходів держави.

По-друге, в ст. 43 вказаного Закону міститься конструкція: «контролює діяльність підприємств, установ та організацій, що належать до сфери їх управління» [9]. Це стосується контрольної діяльності інших органів виконавчої влади в сфері науки. Це фактично є єдиним місцем де акцентується увага на об'єкт контролю, якими виступають вказані категорії юридичних осіб публічного та приватного права. Щодо інших суб'єктів управління в сфері науки законодавець такої детермінації об'єкту контрольної функції не здійснив. Вочевидь мається на увазі, що всі інші суб'єкти реалізують контроль за виконанням прийнятих ними рішень, що охоплюється конструкцією «здійснювати управління у сфері наукової та науково-технічної діяльності». Однак очевидний брак прямого закріплення об'єкту контролю свідчить про потенційні проблеми ефективності його реалізації.

В свою чергу, аналізуючи Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 № 630 [8] ми робимо висновок, що воно містить в собі ту ж саму конструкцію, яку мав би містити Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» не тільки щодо інших суб'єктів владних повноважень, а до всіх державних інституції, на які покладено реалізацію державної політики в сфері науки. Мова йде про положення пп. 3 п. 5 відповідно до якого МОН з метою організації своєї діяльності з поміж іншого «контролює діяльність підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління» [8]. Жодних інших, напряму визначених контрольних

повноважень МОН вказане Положення не містить.

Натомість слід звернути увагу на пп. 19 п. 10 відповідно до якого Міністр «організовує внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечує їх здійснення в МОН та бюджетних установах, що належать до сфери його управління» [8]. Фактично це свідчить про існування внутрішньо організаційного контролю в усій системі діяльності МОН, не тільки щодо питань науки, але й щодо освітньої сфери. З одного боку це підтверджує висновок про пріоритетність розвитку саме освітньої сфери перед науковою в контексті уваги законодавця. Але по-друге, можна зробити висновок, що держава намагається поєднати інтрональний та екстернальний контроль в сфері науки в єдину систему контрольно-наглядових заходів. Таке поєднання вочевидь має на меті досягнення більш високого рівня ефективності функціонування системи публічного управління в сфері науки, однак на справді, відбувається підміна змісту державного контролю змістом контролю організаційного або управлінського. Перший спрямований на забезпечення розвитку об'єкту управління, другий – на забезпечення функціонування системи управління в цілому.

Таке поєднання є недоречним оскільки екстраполює основний управлінський вплив з об'єкту управління на діяльність всіх учасників процесу реалізації державної політики в сфері науки, що заважає досягненню результатів та знижує рівень керованості об'єкту управління.

Необхідно звернути увагу і на ту обставину, що Положення про Міністерство освіти і науки України не має жодних згадок про обсяг, способи та форми реалізації контрольно-наглядової діяльності Міністерства в сфері науки. Це призводить до того, реалізація окремих заходів контролю потребує або розробки відповідних додаткових нормативно-правових актів, або контрольно-наглядова діяльність МОН в сфері науки здійснюється за аналогією із іншими сферами суспільного буття. В обох випадках ефективність контрольних заходів суттєво зменшуватиметься, оскільки або відбуватиметься фрагментарно несистемно, або шляхом імплементації методів та форм контролю не традиційних для сфери науки або таких, які не враховують особливості такої сфери та запозичені із інших секторів системи державного управління суспільними процесами. Тобто держава повинна більше уваги приділяти деталізації способів, механізмів та методів реалізації контрольно-наглядової діяльності державних інституцій в сфері науки. Натомість, аналіз нормативно-правових актів продемонстрував, що основний акцент в даній сфері суспільних відносин держава родить на заходах забезпечення та стимулювання розвитку науки. Це жодним чином не підлягає критиці, скільки саме такий підхід має панувати в демократичних суспільствах, однак він демонструє наявні ризики потенційної дисфункції механізму держави. Мова йде про те, що заходи стимулюючого характеру держава здійснює за рахунок суспільних ресурсів, в тому числі і щодо фінансового стимулювання. Це означає необхідність створення та практичної реалізації жорстких, транспарентних та ефективних заходів контролю за повнотою та цільовим використанням таких ресурсів. Останнє втілюється в деталізованій системі контрольно-наглядових заходів держави.

Висновки

Сфера науки є особливою сферою суспільного буття, в якій держава в демократичних країнах займає позицію заохочення, стимулювання та прямого забезпечення окремих напрямків науково-технічної діяльності. Це об'єктивує необхідність активного впровадження контрольно-наглядових заходів з метою підвищення ефективності системи державного стимулювання, а також інтенсифікації використання наукового потенціалу держави шляхом його розкриття через науково-технічну діяльність.

За таких обставин державний контроль в сфері науки вбачається комплексом цілеспрямованих заходів, способів та форм владного впливу суб'єкту державного управління на відповідні об'єкти або у відповідних предметних сферах, що має на меті забезпечення системи управління реальними даними про стан розвитку наукової сфери та виявлення потенційних ризиків, що дає не-

обхідний обсяг аналітичного забезпечення при комплексній реалізації владно-управлінської функції держави. сучасний стан контрольно-наглядової діяльності в сфері науки в Україні має низку суттєвих проблем та недоліків, які потребують вирішення та подальшого вивчення на доктринальному рівні. Головними недоліками слід визнати: фрагментарність законодавчого закріплення контрольної функції джрави в сфері науки; відсутність чіткої детермінації напрямків, об'єктів та предметних областей контрольно-наглядової діяльності органів управління; відсутність диверсифікації форм та способів її реалізації різними суб'єктами владних повноважень.

Література

1. Бутинець Ф.Ф., Виговська Н.Г., Малюга Н. М., Петренко Н.І. Контроль і ревізія. Житомир : ПП "Рута", 2009. 544 с.
2. Гонак І. В. Державний контроль як інструмент забезпечення національної безпеки в умовах зростання інтенсивності економічного суперництва. *Економічний дискурс: Міжнародний науковий журнал*. 2018. Вип. 1. С. 52–59.
3. Гринчук Ю. С., Шемігон О. І., Вихор М. В. Контроль як функція державного управління: економіко-правова сутність та механізм застосування. *Ефективна економіка*. 2019. № 4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6978 (дата звернення: 30.12.2024).
4. Єдинак Т.С., Павлишен О. В. Контроль як функція державного управління: сутність та класифікація. *Вісник Академії митної служби України*. 2011. № 1. С. 12–18.
5. Кочин В.В. Засоби державного регулювання господарської діяльності в умовах перегулювання економіки України. *Юридичний вісник*. 2015. № 2 (35). С. 114–117.
6. Павлик І. Відмінність понять «державний контроль» і «державний нагляд»: нормативно-правовий аспект. *Науковий вісник*. 2017. Вип. 20. URL: http://lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnyk20/fail/Pavlyk.pdf (дата звернення: 30.12.2024).
7. Павлович Т. В. Контрольна функція держави. *Адміністративне право і процес*. 2013. № 4(6). С. 83–93.
8. Про затвердження Положення про Міністерство освіти і науки України : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 № 630. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-%D0%BF#Text (дата звернення: 30.12.2024).
9. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#n42 (дата звернення: 30.12.2024).
10. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text (дата звернення: 30.12.2024).
11. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : Закон України від 11.07.2001 № 2623-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text (дата звернення: 30.12.2024).
12. Статут Національної академії наук України НАН України від 14.04.2016 № 2. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-16#Text (дата звернення: 30.12.2024).
13. Терещенко М.М. Державний контроль: сутність, основні підходи та концепції. *Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського*. 2019. Т. 30 (69). № 4. С. 117–122.
14. Цепенда В.М. Сутність державного контролю як організаційно-правовий спосіб забезпечення законності в енергетичній галузі. *Актуальні питання у сфері державного управління*. 2020. Вип. 16. С. 134–144.

Serhii Mosondz,
Doctor of Legal Sciences, Professor, Vice-Rector of Educational and Methodical, Scientific Work and Quality of Education, «University of Modern Knowledge», Kyiv, Ukraine,
https://orcid.org/0000-0003-4417-1074

PROBLEMS OF THE MODERN PROCESS OF IMPLEMENTATION OF CONTROL AND SUPERVISION ACTIVITIES BY DOMESTIC SUBJECTS OF POWER IN THE FIELD OF SCIENCE

The article deals with the problems of implementation of control and supervision in the field of science in Ukraine. The essence of

state control as a managerial function and a form of government influence is defined. The author analyses the legislative framework for the implementation of control and supervision measures, in particular, the provisions of the Law of Ukraine 'On Scientific and Scientific and Technical Activities' and other regulatory legal acts. The author reveals the main shortcomings of the control system in the scientific sphere, which lead to a low level of management efficiency. In particular, the author focuses on the fragmentation of legislative provisions, the lack of a clear definition of the objects and forms of implementation of control and supervision activities. The author outlines the problems associated with insufficient emphasis on the efficient use of public resources in this area. It is determined that the modern system of science management is often focused on incentive measures, while control and supervisory mechanisms remain insufficiently developed. It is noted that an appropriate level of control can provide an analytical basis for making managerial decisions aimed at intensifying the development of science. The article proposes directions for improvement of control and supervision activities, including detailing the objects, methods and forms of state influence. The importance of coordination of activities of public authorities within a unified system of management of the scientific sphere is revealed. The author emphasises the need to create transparent mechanisms for monitoring and controlling the use of resources in the field of scientific and technical activities. Prospects for further research are related to the formation of doctrinal approaches to solving the problem.

Keywords: sphere of science, scientific and scientific-technical activity, control and supervisory activity, state control, control in the sphere of science.